Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
NILSA WAHLA,
predstavljeni 26. marca 2015 [1]

Zadeva C-597/13 P

Total SA
proti

Evropski komisiji

„Pritožba — Konkurenca — Omejevalni sporazumi — Trg parafinskih voskov v Evropskem gospodarskem prostoru in nemški trg stiskanih parafinov — Določanje cen in razdelitev trgov — Odločba o ugotovitvi kršitve pravil o konkurenci — Kršitev, ki jo je storila hčerinska družba v stoodstotni lasti matične družbe — Domneva odločilnega vpliva matične družbe na hčerinsko družbo — Odgovornost matične družbe, ki izhaja izključno iz kršitvenega ravnanja njene hčerinske družbe — Učinki sodbe, ki zadeva hčerinsko družbo, na pravni položaj matične družbe“

I – **Uvod**

1. Predmet te zadeve je pritožba, vložena zoper sodbo Splošnega sodišča Evropske unije z dne 13. septembra 2013, Total/Komisija. [2]

2. V tej zadevi mora Sodišče predvsem opredeliti učinke sodbe, [3] ki zadeva hčerinsko družbo, na pravni položaj matične družbe, kadar odgovornost matične družbe izhaja izključno iz kršitvenega ravnanja njene hčerinske družbe. Po mojem mnenju daje ta zadeva priložnost za poudarek, da mora na podlagi člena 266, prvi odstavek, PDEU [4] najprej Evropska komisija sprejeti potrebne ukrepe na podlagi sodb Sodišča in Splošnega sodišča. Poleg nekaterih pojasnil o obsegu te obveznosti izvršitve v primeru tožbe, ki jo vloži pravni subjekt, kateremu je bilo skupno in solidarno z drugimi subjekti naloženo plačilo globe, mora Sodišče tako v skladu s spoznanji iz sodbe Komisija/Tomkins [5] podati nekatera pojasnila o obsegu in mejah ukrepanja sodišča, kadar odloča o vzporednih tožbah, ki jih vložijo subjekti, ki so bili obsojeni in solidarno kaznovani zaradi kršitve pravil konkurenčnega prava Unije.

3. Poleg tega mora Sodišče odločiti tudi o obsegu sodnega nadzora obrazložitve zavrnitve indicev in trditev, ki jih je matična družba predstavila za ovrženje domneve odločilnega vpliva na ravnanje svoje hčerinske družbe.

1 — Jezik izvirnika: francoščina.

2 — T-548/08, EU:T:2013:434, v nadaljevanju: izpodbijana sodba.

3 — V obravnavanem primeru gre za sodbo, ki je bila isti dan kot izpodbijana sodba izdana v zadevi Total Raffinage Marketing/Komisija (T-566/08, EU:T:2013:423).

4 — V skladu s to določbo mora „[i]nstitucija […], katere akt je bil razglašen za ničnega […], […] sprejeti ukrepe, potrebne za izvršitev sodbe Sodišča Evropske unije“.

5 — C-286/11 P, EU:C:2013:29.

II – **Dejansko stanje**

4. Dejansko stanje in vsebino sporne odločbe je Splošno sodišče povzelo v točkah od 1 do 16 izpodbijane sodbe, na katere napotujem za več podrobnosti.

5. Za potrebe analize te pritožbe bom spomnil le na naslednje.

6. Komisija je z Odločbo C(2008) 5476 final z dne 1. oktobra 2008 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 [ES] in člena 53 Sporazuma EGP (zadeva COMP/39.181 – Vosek za sveče) (v nadaljevanju: sporna odločba) ugotovila, da sta pritožnica in njena skoraj stoodstotna hčerinska družba Total France SA (v nadaljevanju: Total France) skupaj z drugimi podjetji kršili člen 81(1) ES in člen 53(1) Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru z dne 2. maja 1992 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 11, zvezek 54, str. 3), ker sta bili udeleženi v kartelu na trgu parafinskih voskov v Evropskem gospodarskem prostoru in na nemškem trgu stiskanih parafinov. Pritožnica, Total SA (v nadaljevanju: Total), in njena hčerinska družba, Total France, sta bili med naslovniki sporne odločbe.

7. Po mnenju Komisije so uslužbenci družbe Total France pri kršitvi neposredno sodelovali v celotnem obdobju njenega trajanja. Komisija je zato ugotovila, da je družba Total France odgovorna za udeležbo v kartelu (točki 555 in 556 obrazložitve sporne odločbe). Poleg tega je bila družba Total France od leta 1990 do konca kršitve neposredno ali posredno v več kot 98-odstotni lasti družbe Total. Komisija je menila, da je na podlagi tega mogoče predpostavljati, da je družba Total odločilno vplivala na ravnanje družbe Total France, saj sta ti družbi del istega podjetja (točke od 557 do 559 obrazložitve sporne odločbe).

8. Znesek glob, naloženih v obravnavani zadevi, je bil izračunan na podlagi Smernic o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 23(2)(a) Uredbe (ES) št. 1/2003,[6] ki so veljale ob vročitvi obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah.

9. Na podlagi navedenih smernic je Komisija v zvezi s pritožnico in njeno hčerinsko družbo dobila skupni znesek globe 128.163.000 EUR (točka 785 obrazložitve sporne odločbe).

10. Izrek sporne odločbe se glasi:

„Člen 1

Ta podjetja so kršila člen 81(1) [ES] in od 1. januarja 1994 člen 53 Sporazuma EGP, ker so med navedenimi obdobji sodelovala pri trajajočem sporazumu in/ali usklajenem ravnanju v sektorju parafinskih voskov na skupnem trgu in, od 1. januarja 1994, v EGP:

[…]

Total France […]: od 3. septembra 1992 do 28. aprila 2005 in

[Total]: od 3. septembra 1992 do 28. aprila 2005.

Za ta podjetja se kršitev navezuje tudi na stiskane parafine, ki so se v navedenih obdobjih prodajali končnim kupcem na nemškem trgu:

[…]

Total France […]: od 30. oktobra 1997 do 12. maja 2004 in

6 — UL 2006, C 210, str. 2, v nadaljevanju: Smernice iz leta 2006.

[Total]: od 30. oktobra 1997 do 12. maja 2004.

Člen 2

Za kršitev, navedeno v členu 1, se naložijo te globe:

[…]

Total France […] skupno in solidarno s [Total]: 128.163.000 EUR.

[…]“

III – **Izpodbijana sodba in sodba, izdana v zadevi Total Raffinage Marketing/Komisija (T-566/08)**

11. Pritožnica je 16. decembra 2008 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila tožbo, v kateri je navedla devet tožbenih razlogov. Prvih sedem tožbenih razlogov je navedla v utemeljitev predloga za razglasitev ničnosti sporne odločbe v delu, ki se je nanašal nanjo, z njimi pa je v bistvu trdila, da ji ni mogoče pripisati kršitvenega ravnanja njene hčerinske družbe Total France. Zadnja tožbena razloga pa sta bila navedena v utemeljitev podrednega predloga za odpravo ali zmanjšanje globe, ki je bila naložena pritožnici.

12. Splošno sodišče je z izpodbijano sodbo zavrnilo vse tožbene razloge in posledično zavrnilo tožbo v celoti. Natančneje, Splošno sodišče je glede predloga za spremembo zneska globe v točki 224 izpodbijane sodbe ugotovilo naslednje:

„Kar zadeva izvajanje neomejene pristojnosti, Splošno sodišče ugotavlja, da pritožnica ni dokazala nobene napake ali nepravilnosti v [sporni] odločbi, ki bi upravičevala odpravo globe, ki ji je bila naložena, ali zmanjšanje zneska te globe. Meni tudi, da je glede na vse okoliščine zadeve, zlasti glede na težo in trajanje kršitve, ki jo je storila pritožnica, znesek globe, ki ji je bila naložena, ustrezen.“

13. Splošno sodišče je v istega dne izdani izpodbijani sodbi Total Raffinage Marketing/Komisija (T-566/08, EU:T:2013:423) zavrnilo vse tožbene razloge razen osmega, ki se je nanašal na nezakonitost metode izračuna, določene v točki 24 Smernic iz leta 2006. Splošno sodišče je menilo, da je Komisija pri določitvi množitelja, ki odraža trajanje udeležbe družbe Total France pri kršitvi, kršila načeli sorazmernosti in enakega obravnavanja, ko je udeležbo 7 mesecev in 28 dni (parafinski voski) ter udeležbo 6 mesecev in 12 dni (stiskani parafini) štela za udeležbo enega celega leta. Splošno sodišče je zato skupni znesek globe, naložene pritožnici, s 128.163.000 EUR zmanjšalo na 125.459.842 EUR.

IV – **Postopek pred Sodiščem in predlogi strank**

14. Družba Total s pritožbo Sodišču predlaga, naj:

— primarno:

  — izpodbijano sodbo razveljavi;

  — ugodi predlogom, ki jih je navedla na prvi stopnji pred Splošnim sodiščem, in

  — posledično razglasi za nično sporno odločbo v delu, ki se nanaša na družbo Total;

— podredno, v okviru izvajanja reformatoričnega pooblastila zmanjša znesek globe, ki ji je bila naložena, in

— Komisiji vsekakor naloži plačilo vseh stroškov, vključno s stroški, nastalimi pred Splošnim sodiščem.

15. Komisija predlaga, naj se pritožba zavrne in se pritožnici naloži plačilo stroškov, vključno s stroški, nastalimi pred Splošnim sodiščem.

16. Stranki sta svoja stališča podali pisno in ustno na obravnavi 15. januarja 2015.

V – **Analiza pritožbe**

17. Pritožba primarno temelji na treh razveljavitvenih razlogih in podredno na treh razlogih, ki se nanašajo na spremembo zneska globe, naložene družbi Total.

18. Komisija meni, da več teh pritožbenih razlogov ni dopustnih in da vsekakor noben izmed navedenih razlogov ni utemeljen.

19. Ugotoviti je treba, da se nekateri pritožbeni razlogi zelo prekrivajo in da je treba zato združiti preučitev nekaterih izmed njih.

20. Namen utemeljitve, ki jo je pritožnica navedla v okviru te pritožbe, je namreč v bistvu kritizirati Splošno sodišče, najprej – in zdi se mi, da primarno – ker ni zmanjšalo zneska globe, ki ji je bila naložena, čeprav se je za tako zmanjšanje odločilo v zvezi z njeno hčerinsko družbo in je njena odgovornost v obravnavani zadevi povsem in zgolj izvedena iz odgovornosti navedene hčerinske družbe, ki je edina neposredno sodelovala pri kršitvi (glej predvsem prvi in tretji pritožbeni razlog), ter, nato, ker ni izpolnilo svojih obveznosti v zvezi z nadzorom preučitve elementov, navedenih za ovrženje „domneve dejanskega izvajanja odločilnega vpliva“, ki ji je bilo očitano.

21. V obravnavani zadevi se mi zdi primerno začeti analizo te pritožbe s skupno preučitvijo prvega in tretjega pritožbenega razloga.

A – *Prvi in tretji pritožbeni razlog*

1. Trditve strank

22. Družba Total s prvim pritožbenim razlogom navaja, da je njena odgovornost za zadevno kršitev v celoti izvedena, vendar Splošno sodišče v točki 224 izpodbijane sodbe kljub temu ni uporabilo svojega reformatoričnega pooblastila, da bi v njeno korist upoštevalo napako, storjeno pri določitvi trajanja sodelovanja njene hčerinske družbe pri navedeni kršitvi. Razlika med solidarno naloženo globo, ki je bila nato zmanjšana po sodbi Total Raffinage Marketing/Komisija (T-566/08, EU:T:2013:423), in prvotno globo, to je razlika v višini 2.704.158 EUR, naj bi bila zaradi neobstoja opredeljene pravne podlage „neimenovana globa“, ki je zdaj naložena samo pritožnici. Po mnenju družbe Total načelo kontradiktornosti ni bilo upoštevano, ker je bila ta sprememba narave njene odgovornosti naložena s sodbo Total Raffinage Marketing/Komisija (T-566/08, EU:T:2013:423), ne da bi imela pritožnica kadar koli v postopku možnost predstaviti svoja stališča glede tega.

23. Družba Total s tretjim pritožbenim razlogom trdi, da je Splošno sodišče, poleg tega da je samo njej naložilo breme neimenovane globe, določene ob kršitvi načela kontradiktornosti, z več vidikov kršilo pravo Unije.

24. Prvič, družba Total meni, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, kar zadeva obseg reformatoričnega pooblastila. Trdi, da je Splošno sodišče v skladu s členom 31 Uredbe (ES) št. 1/2003[7] pooblaščeno le, da „prekliče, zniža ali zviša znesek globe“, ne pa da, kot je storilo v obravnavani zadevi, spremeni solidarno in enotno naravo odgovornosti in globe, ki izhaja iz tega, v zvezi s subjekti, ki sestavljajo eno in isto podjetje, razen če v okviru nadzora zakonitosti ugotovi, da je bila storjena napaka pri presoji tega vidika.

25. Drugič, pritožnica zatrjuje, da je Splošno sodišče – ob domnevi, da je treba šteti, da je bilo pooblaščeno za izvajanje neomejene pristojnosti za „spremembo“ globe, ki ji je bila naložena, čeprav ni neposredno in konkretno sodelovala pri kršitvi – kršilo različna načela, ki so sodišču naložena v okviru njegovega reformatoričnega pooblastila.

26. Najprej, družba Total trdi, da se je zato treba vprašati, ali je Splošno sodišče upoštevalo sodno prakso o solidarni odgovornosti matične družbe, ki izhaja iz kršitvenega ravnanja njene hčerinske družbe, to je zlasti sodbo Komisija/Tomkins (C-286/11 P, EU:C:2013:29).

27. Dalje, pritožnica zatrjuje, da je Splošno sodišče s skrajšanjem trajanja kršitve, ki ga je upoštevalo pri izračunu globe le za njeno hčerinsko družbo, vzpostavilo neenako obravnavanje nje in njene hčerinske družbe na eni strani ter nje in drugih podjetij, ki so bila kaznovana za sodelovanje pri isti kršitvi, na drugi strani. Po mnenju pritožnice to, da je Splošno sodišče uporabilo različne parametre izračuna v zvezi z istim elementom, ne da bi bilo mogoče navesti objektivno utemeljitev, pomeni kršitev splošne zahteve po doslednosti, ki izhaja iz načela enakega obravnavanja in se zahteva pri izračunu globe.

28. Nazadnje, pritožnica navaja, da kršitev načela sorazmernosti, ki jo je Splošno sodišče ugotovilo v sodbi Total Raffinage Marketing/Komisija (T-566/08, EU:T:2013:423), velja tudi za družbo Total. Ker globe, naložene družbi Total, ni spremenilo enako, kot je spremenilo globo, naloženo njeni hčerinski družbi, naj bi bila globa, naložena družbi Total, nesorazmerna, ne da bi bilo to utemeljeno z objektivnim elementom.

29. Komisija v bistvu meni, da je treba prvi pritožbeni razlog, ki po njenem mnenju temelji na napačni premisi, da je Splošno sodišče z zavrnitvijo tožbe pritožnice spremenilo ali povečalo obseg njene odgovornosti, zavrniti kot neutemeljen.[8] Poleg tega naj bi bilo treba ta pritožbeni razlog, ker naj bi se z njim izpodbijala sodba, izdana v povezani zadevi, v kateri bi lahko pritožnica vložila predlog za intervencijo, razglasiti za brezpredmeten. Poleg tega navaja, da trditvi, da je bilo kršeno načelo kontradiktornosti, ker Splošno sodišče pritožnice ni povabilo, naj se izreče o nameravanem zmanjšanju zneska globe, naložene njeni hčerinski družbi, nasprotuje sodba, ki jo je Sodišče izdalo v zadevi Komisija/Tomkins (C-286/11 P, EU:C:2013:29). Nazadnje, trdi, da morebitna kršitev procesne pravice, kot je načelo kontradiktornosti, ki jo stori Splošno sodišče, ne more privesti do razveljavitve sodbe tega sodišča, razen če se dokaže, da je ta kršitev vplivala na rešitev spora.

30. Komisija glede tretjega pritožbenega razloga meni, da je treba zavrniti vse navedene očitke, ki temeljijo predvsem na napačni razlagi sodbe Komisija/Tomkins (C-286/11 P, EU:C:2013:29), v kateri nikakor ni bila potrjena obveznost Splošnega sodišča, da ravna tako, kot želi pritožnica.

7 — Uredba Sveta z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 [ES] in 82 [ES] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 2, str. 205).

8 — Ugotoviti je treba, da se je Komisija v odgovoru na pritožbo sklicevala tudi na nedopustnost pritožbenega razloga, vendar je nazadnje v dupliki spremenila to opredelitev.

2. Presoja

31. Ni dvoma, da enotne globe, ki jo Komisija naloži zaradi kršitve pravil o konkurenci, ko jo enkrat v celoti plača ena izmed družb, ki jim je bila globa solidarno naložena, ni več mogoče zahtevati od drugega ali drugih subjektov, ki jih globa zadeva. Pasivna solidarnost namreč pomeni, da izpolnitev zadevne obveznosti enega izmed sodolžnikov načeloma vključuje prenehanje vsakršne zakonske obveznosti plačila vseh drugih sodolžnikov.

32. Enako se mi zdi precej očitno, da kadar se globa zmanjša zaradi tožbe, vložene pri sodišču Evropske unije, ni pravne podlage, da bi se od enega izmed solidarnih sodolžnikov zahteval višji znesek globe od zneska, ki ga določi navedeno sodišče.

33. V resnici ta sklep, kot se mi zdi, velja za Komisijo v skladu s členom 266, prvi odstavek, PDEU, ki institucijo, ki je akt sprejela, zavezuje, da sprejme vse potrebne ukrepe zaradi delne ali popolne neveljavnosti tega akta.

34. Čeprav so podjetja, ki jim je bilo skupno in solidarno naloženo plačilo globe zaradi kršitve konkurenčnega prava Unije, nedvomno dolžna plačati celotno globo, ne morejo biti dolžna plačati znesek, ki presega tistega, ki je bil zaradi tožbe ali zmanjšanja zneska globe, naložene v odločbi Komisije, dokončno določen. Če se vrnem k obravnavani zadevi, v primeru, ko je odgovornost matične družbe povsem izvedena iz odgovornosti njene hčerinske družbe, ki je edina dejansko kršila prepoved omejevalnih sporazumov iz člena 101(1) PDEU, in je bilo poleg tega tema družbama skupno in solidarno naloženo plačilo globe, Komisija ne more od matične družbe zahtevati zneska globe, ki presega tistega, ki ga je hčerinska družba dokončno dolžna plačati.

35. Ta sklep pa se vseeno ni jasno uveljavil v praksi Komisije.

36. Komisija je – kot kaže ta zadeva – še vedno zadržana do sprejemanja vseh potrebnih ukrepov, ki izhajajo iz sodb, s katerimi se zmanjšajo zneski glob, naloženih povezanim subjektom, o čemer priča vložitev pritožbe v zadevi, v kateri je bila izdana sodba Komisija/Tomkins (C-286/11 P, EU:C:2013:29). Sodišče mora namreč znova odločiti, koliko in pod katerimi pogoji je lahko matična družba, ki se je štela za odgovorno za kršitev, ki jo je storila izključno njena hčerinska družba, upravičena do ugodnega izida tožbe, ki jo je vložila navedena hčerinska družba, zlasti do zmanjšanja zneska globe, za katero se je odločilo Splošno sodišče. Predvsem mora odločiti, ali je sodišču Unije bolj kot to, da mu je dana možnost, naložena obveznost v tem smislu.

37. Vzrok te vztrajne zadržanosti so verjetno različni pristopi, ki jih je uporabilo Sodišče.

38. V zvezi s tem je Sodišče v sodbi Komisija/Tomkins (C-286/11 P, EU:C:2013:29) potrdilo stališče, da obstajajo primeri, v katerih se lahko odgovornost matične družbe šteje za izpeljano izključno iz odgovornosti njene hčerinske družbe.[9] Zdi se mi, da je Sodišče poleg tega implicitno potrdilo pravilo, ki ga je Splošno sodišče določilo v točki 38 sodbe Tomkins/Komisija[10] in v skladu s katerim odgovornost matične družbe, ki je odgovarjala za kršitev izključno zaradi sodelovanja njene hčerinske družbe pri kartelu, ne sme presegati odgovornosti njene hčerinske družbe.[11]

9 — Točka 43 te sodbe.

10 — Sodba Tomkins/Komisija (T-382/06, EU:T:2011:112, točka 38).

11 — Ta sklep po mojem mnenju izhaja iz točke 37 sodbe Komisija/Tomkins (C-286/11 P, EU:C:2013:29), v skladu s katero „ugotovitve [, ki jih je navedla Komisija,] ne zadoščajo za dvom o ugotovitvi Splošnega sodišča v točki 38 izpodbijane sodbe“.

39. Sodišče je v zadevi, v kateri je bila izdana sodba Areva in drugi/Komisija,[12] v istem smislu ugotovilo, da kadar je odgovornost matičnih družb za kršitev člena 101 PDEU v celoti izvedena iz odgovornosti hčerinske družbe, ki jima je zaporedoma pripadala, vsota zneskov, ki se naložijo matičnima družbama, ne more presegati zneska, ki je naložen tej hčerinski družbi.

40. Zdi pa se, da Sodišče tega sklepa ni upoštevalo v drugih zadevah, zlasti v tistih, ki se nanašajo na tako imenovan kartel „industrijskih vreč“. Sodišče je bilo tako v zadevi, v kateri je bila izdana sodba Kendrion/Komisija,[13] pozvano, naj odloči o utemeljitvi – ki je bila predstavljena pred Splošnim sodiščem in ki jo je to zavrnilo – v skladu s katero naj bi pojem solidarne odgovornosti, katerega smisel je potreba po zagotovitvi učinkovite izterjave globe, torej pomenil, da je lahko matična družba zavezana samo k plačilu globe, naložene njeni hčerinski družbi[14] (glej točko 53 sodbe).

41. Sodišče je to utemeljitev zavrnilo kot neutemeljeno (glej točko 58 sodbe), pri čemer je treba opozoriti, da je bila razprava osredotočena bolj na možnost, da se v navedeni zadevi uporabi zgornja meja 10 %, ki se na podlagi Uredbe št. 1/2003 za globe uporablja v primeru, da dve ločeni pravni osebi, kot sta matična družba in njena hčerinska družba, ne tvorita več enega podjetja v smislu člena 101 PDEU (glej točko 57 sodbe).

42. Sodišče je v istem smislu v sodbi FLS Plast/Komisija[15] zavrnilo utemeljitev pritožnice, v skladu s katero Komisija od zaporednih matičnih družb ne more izterjati zneska, ki presega globo, naloženo hčerinski družbi.[16] Sodišče je tako odločilo, da „se razmerje solidarnosti – kar zadeva plačilo globe, naložene zaradi kršitve pravil o konkurenci – ki obstaja med družbama, ki tvorita gospodarski subjekt, ne more zmanjšati na poroštvo, ki ga zagotavlja matična družba, s katerim jamči plačilo globe, naložene hčerinski družbi, in da trditev, da tej matični družbi ni mogoče naložiti plačila višje globe kot njeni hčerinski družbi, torej ni utemeljena“.[17]

43. Očitno je torej, da v sodni praksi Sodišča obstaja neka nedoslednost glede vprašanja, ali se lahko od matične družbe, ki se je štela za odgovorno za kršitev člena 101 PDEU zaradi dejanj, ki jih je storila izključno njena hčerinska družba, in ki ji je bilo zato solidarno z navedeno hčerinsko družbo naloženo plačilo globe, zahteva plačilo globe, katere znesek presega globo, ki jo mora plačati njena hčerinska družba.

44. Glede na te uvodne preudarke se v tej zadevi ponuja priložnost za nekaj opozoril glede učinkov sodbe, ki zadeva hčerinsko družbo, na pravni položaj matične družbe, kadar je ugotovljeno, da odgovornost matične družbe izhaja *izključno* iz kršitvenega ravnanja njene hčerinske družbe.

45. Zato je treba pred pravo preučitvijo utemeljitve, ki jo je pritožnica posebej predstavila, opozoriti na nekatere bistvene točke, povezane z uradno dolžnostjo sodišča, zlasti glede možnosti, ki jih ima na voljo, ko odloča o vzporednih tožbah, ki jih vložijo subjekti, katerim je bilo solidarno naloženo plačilo enotne globe.

46. Prav tako se je treba – da se določi ozadje za analizo – opredeliti do narave in obsega odgovornosti matične družbe, kadar se – kot v obravnavani zadevi – ugotovi, da je le njena hčerinska družba neposredno sodelovala pri kršitvi.[18]

12 — Sodba Areva in drugi/Komisija (C-247/11 P in C-253/11 P, EU:C:2014:257, točki 137 in 138).

13 — C-50/12 P, EU:C:2013:771, točka 58.

14 — V navedenem primeru je Komisija v izpodbijani odločbi pritožnici naložila globo v višini 34 milijonov EUR, njeni hčerinski družbi Fardem Packaging BV pa globo v višini 2,2 milijona EUR.

15 — C-243/12 P, EU:C:2014:2006.

16 — Glej predstavitev trditev, ki jih je družba FLS Plast A/S navedla pred Sodiščem, v točkah od 93 do 96 sodbe.

17 — Sodba FLS Plast/Komisija (C-243/12 P, EU:C:2014:2006, točka 107).

18 — Tu omenjeni primer je treba dobro razlikovati od primera, ko je bila matični družbi globa naložena zaradi njenega lastnega ravnanja in je znesek te globe zato lahko drugačen od zneska globe, naložene njeni hčerinski družbi.

a) Uvodne ugotovitve

i) Odgovornost za kršitveno ravnanje in narava odgovornosti matične družbe, ki ni neposredno sodelovala pri kršitvi

47. Zdaj je nesporno, da domneva odgovornosti, ki bremeni matične družbe, temelji najprej na okoliščini, da se v konkurenčnem pravu uporablja pojem *podjetje*, ki zajema vse subjekte, ki opravljajo gospodarsko dejavnost, ne glede na njihovo pravno obliko in njihov način financiranja.[19] Pojem podjetje je treba razumeti tako, da označuje gospodarsko enoto, tudi če je s pravnega vidika ta enota sestavljena iz več pravnih oseb. Iz tega sledi, da je v nekaterih okoliščinah lahko pravna oseba, ki ni kršila konkurenčnega prava, vseeno sankcionirana za kršitveno ravnanje neke druge pravne osebe, če ti osebi tvorita isti gospodarski subjekt in tako tudi podjetje, ki je kršilo člen 101 PDEU.[20]

48. Zato se ravnanje hčerinske družbe lahko pripiše matični družbi, zlasti če ta hčerinska družba – čeprav je ločena pravna oseba – o svojem ravnanju na trgu ne odloča samostojno, ampak večinoma ravna v skladu z navodili matične družbe, zlasti glede gospodarskih, organizacijskih in pravnih povezav med tema pravnima subjektoma. V takem primeru se namreč šteje, da sta matična družba in njena hčerinska družba del iste gospodarske enote in zato tvorita eno samo podjetje, kar Komisiji omogoča, da odločbo, s katero nalaga plačilo glob, naslovi na matično družbo, ne da bi bilo treba dokazati osebno vpletenost zadnje pri tej kršitvi.[21]

49. Povedano drugače, ob domnevi, da je bilo dejansko sodelovanje pri kršitvi ugotovljeno le za hčerinsko družbo, je mogoče uveljavljati tudi odgovornost matične družbe, za katero se je lahko utemeljeno domnevalo, da je odločilno vplivala na svojo hčerinsko družbo.

50. Čeprav je Sodišče večkrat navedlo, da matična družba v takem primeru nosi tako imenovano „osebno“ odgovornost,[22] je to po mojem mnenju storilo zato, da bi poudarilo, da mora matična družba odgovarjati za protikonkurenčna dejanja svoje hčerinske družbe ne glede na svojo dejansko vpletenost v ta dejanja in zaradi kapitalskih in organizacijskih povezav, ki jih ima s hčerinsko družbo, ter da bi poudarilo tudi enotnost gospodarskega subjekta, ki ga predstavljata.

51. Naj je odgovornost družbe še tako osebna, je uveljavljanje te odgovornosti izključno zaradi vertikalnih kapitalskih povezav te družbe s hčerinsko družbo še vedno *izvedeno* iz odgovornosti navedene hčerinske družbe.[23]

52. Po mojem mnenju iz tega sledi, da bi se morala vsaka napaka v ugotovitvah glede dejanskega sodelovanja hčerinske družbe pri kršitvi – in posledično v izračunu globe, ki se eventualno naloži na tej podlagi – uporabiti tudi v korist matične družbe.

53. To še toliko bolj velja, ker glede na najbolj razširjeno prakso Komisija v takem primeru uporablja *solidarno naložitev* globe obema zadevnima subjektoma. Uporaba solidarnosti pomeni, da se subjektom, ki morajo plačati globo, naloži plačilo ene same globe in da ima popolno ali delno prenehanje obveznosti plačila, naložene enemu izmed subjektov, logično posledice za obveznost plačila drugega subjekta.

19 — Glej sodbo Akzo Nobel in drugi/Komisija (C-97/08 P, EU:C:2009:536, točka 54 in navedena sodna praksa).

20 — Glej zlasti sodbo Komisija in drugi/Siemens Österreich in drugi (od C-231/11 P do C-233/11 P, EU:C:2014:256, točki 43 in 45 ter navedena sodna praksa).

21 — Glej sodbo Akzo Nobel in drugi/Komisija (C-97/08 P, EU:C:2009:536, točki 58 in 59 ter navedena sodna praksa).

22 — V zvezi z novejšo uporabo tega izraza glej zlasti sodbe Komisija/Parker Hannifin Manufacturing in Parker-Hannifin (C-434/13 P, EU:C:2014:2456, točki 39 in 51 ter navedena sodna praksa); Schindler Holding in drugi/Komisija (C-501/11 P, EU:C:2013:522, točka 101) ter Komisija in drugi/Siemens Österreich in drugi (od C-231/11 P do C-233/11 P, EU:C:2014:256, točka 44 in navedena sodna praksa).

23 — Glej sodbo Komisija in drugi/Siemens Österreich in drugi (od C-231/11 P do C-233/11 P, EU:C:2014:256, točka 47 in navedena sodna praksa).

54. Zato je treba pojasniti, da se zmanjšanje zneska globe, če je globa solidarno naložena, težko uporabi le za enega izmed zadevnih subjektov. Pojem *solidarna* odgovornost pomeni, da osebi, ki ji je Komisija pripisala odgovornost za kršitev, ni mogoče naložiti, naj *zaradi solidarnosti – kot posledice pripisa odgovornosti* – plača globo, katere znesek presega znesek globe, naložene neposrednemu dejanskemu storilcu kršitve.[24] Splošno sodišče je v tem smislu v sodbi Tomkins/Komisija (T-382/06, EU:T:2011:112, točka 38) pojasnilo, da odgovornost matične družbe, če ni neposredno sodelovala pri kršitvi, ne sme presegati odgovornosti njene hčerinske družbe, kar je Sodišče, kot se zdi, potrdilo.

55. Glede na vse navedeno menim, da je v primeru, ko je bila matični družbi pripisana odgovornost za kršitev izključno zaradi dejanj njene hčerinske družbe, to, da je navedena matična družba, ki ji je bilo solidarno z njeno hčerinsko družbo naloženo plačilo globe, dolžna plačati znesek globe, ki presega tistega, ki se zahteva od njene hčerinske družbe, brez vsakršne pravne podlage.

56. To ne spremeni dejstva, da je za sprejetje ukrepov na podlagi sodbe, s katero je bila zmanjšana globa, ki je bila hčerinski družbi naložena v takem primeru, odgovorna Komisija na podlagi člena 266, prvi odstavek, PDEU. Popolna in pravilna izvršitev sodbe Sodišča po mojem mnenju pomeni, da Komisija v celoti upošteva zmanjšanje, sprejeto v korist hčerinske družbe, in da v zvezi s tem nima nobenega polja prostega preudarka.

57. Kot bom pojasnil v nadaljevanju, je ukrepanje sodišča na podlagi njegove neomejene pristojnosti, da bi uskladilo navedene zneske, ki je le neobvezno in temelji na preudarkih smotrnosti, le možnost, ki je na voljo pod nekaterimi pogoji. V nasprotju s stališčem, ki ga zagovarja pritožnica, te možnosti ni mogoče spremeniti v obveznost.

ii) Uradna dolžnost sodišča, ki odloča o vzporednih tožbah: spoznanja iz sodne prakse, ki izhaja iz sodbe Komisija/AssiDomän Kraft Products in drugi,[25] za sodno prakso, ki izhaja iz sodbe Komisija/Tomkins (C-286/11 P)

58. Ni sporno, da sodišče Unije, ki odloča o ničnostni tožbi, ne sme odločati *ultra petita*.[26] Načelo dispozitivnosti namreč zahteva, da lahko sodišče odloča le o tem, kar mu natančno predlagajo stranke, seveda z izjemo razlogov in vprašanj, ki jih eventualno lahko obravnava po uradni dolžnosti.

59. Na podlagi tega vodilnega postopkovnega načela je Sodišče v sodbi Komisija/AssiDomän Kraft Products in drugi pojasnilo, da če se eden izmed naslovnikov akta, ki ga sprejme Komisija, odloči vložiti ničnostno tožbo, sodišče Unije odloča le o delih odločbe, ki zadevajo tega naslovnika. Nasprotno pa deli, ki zadevajo druge naslovnike in se niso izpodbijali, ne postanejo predmet spora, o katerem razsoja sodišče.[27] Sodišče je v istem smislu v sodbi ArcelorMittal Luxembourg/Komisija in Komisija/ArcelorMittal Luxembourg in drugi[28] poudarilo, da če se naslovnik odločbe, s katero mu je Komisija naložila globo zaradi kršitve pravil o konkurenci, odloči vložiti ničnostno tožbo, sodišče Unije odloča le o delih odločbe, ki zadevajo naslovnika. Nasprotno pa deli, ki zadevajo druge naslovnike in se niso izpodbijali, ne postanejo predmet spora, o katerem razsoja sodišče Unije.

24 — Bernardeau, L., in Christienne, J.-P., *Les amendes en droit de la concurrence – Pratique décisionnelle et contrôle juridictionnel du droit de l'Union*, zbirka „Europe(s)“, Bruselj, Larcier, 1. izdaja, 2013, zlasti točka II.1231.

25 — C-310/97 P, EU:C:1999:407.

26 — Sodba Komisija/AssiDomän Kraft Products in drugi (C-310/97 P, EU:C:1999:407, točka 52 in navedena sodna praksa).

27 — *Ibidem* (točka 53).

28 — C-201/09 P in C-216/09 P, EU:C:2011:190, točka 141.

60. Ti zadevi pa sta se nanašali na posebna primera, katerih posebnosti so bile predstavljene v točkah 47 in 48 sodbe Komisija/Tomkins (C-286/11 P, EU:C:2013:29) ter v katerih razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe v zvezi dano družbo ni mogla imeti učinka za druge družbe, ki so bile sicer naslovnice odločbe, ki se je štela za ločeno. Brez preveč težav je treba namreč priznati, da so bili zadevni naslovniki neodvisni subjekti, na katere so bile naslovljene različne odločbe ali vsaj sveženj zelo različnih posamičnih odločb.[29]

61. Položaj, v zvezi s katerim je bila izdana sodba Komisija/Tomkins (C-286/11 P, EU:C:2013:29), je bil povsem drugačen.

62. Sodišče je v tej sodbi, ki jo je izdal veliki senat, namreč menilo, da kadar matična družba ni vpletena v kršitev, tako da je njena *odgovornost povsem izvedena* iz odgovornosti njene hčerinske družbe (prvi pogoj), in obstaja *enakost predmetov* vzporednih tožb, ki sta ju vložili matična družba in njena hčerinska družba (drugi pogoj), lahko Splošno sodišče utemeljeno v korist matične družbe uporabi skrajšanje trajanja kršitve, o katerem je bilo odločeno v postopku, ki ga je začela hčerinska družba, in posledično tudi za matično družbo zmanjša znesek naložene globe.

63. V obravnavani zadevi se postavlja vprašanje, ali je Splošno sodišče bolj kot možnost, ki mu je dana pod nekaterimi pogoji, imelo obveznost, da pri izvajanju neomejene pristojnosti zmanjša znesek globe, naložene pritožnici, za toliko, kolikor je zmanjšalo znesek globe, naložene njeni hčerinski družbi. Poudariti je namreč treba, da se je v sodbi Komisija/Tomkins (C-286/11 P, EU:C:2013:29) postavljalo le vprašanje, ali je Splošno sodišče *lahko* uskladilo navedena zneska ali ne, ne pa, ali je to *moralo* storiti.

64. Navesti je mogoče nekatere trditve, ki v nekem smislu govorijo v prid obstoja obveznosti Splošnega sodišča, da uporabi isti pristop kot v zadevi, v kateri je bila izdana sodba Komisija/Tomkins (C-286/11 P, EU:C:2013:29).

65. Prvič, tako stališče bi bilo v skladu z enotnim pristopom k pojmu podjetje, ki ga priporoča Komisija in je potrjeno v sodni praksi Sodišča. Če je globa matični družbi naložena le zaradi dejanj, ki jih je storila hčerinska družba, bi neuporaba zmanjšanja globe, sprejetega v zvezi s hčerinsko družbo, in fine povzročila umetno ločevanje teh dveh subjektov, ki sicer sestavljata isto podjetje. V takem okviru mora obstajati neka doslednost med globo, naloženo matični družbi, in globo, naloženo njeni hčerinski družbi. Nekoliko protislovno bi se lahko zdelo zagovarjati po eni strani enoten pristop k pojmu podjetje pri odgovornosti za kršitvena ravnanja in po drugi strani ločevalen pristop, ko je treba sprejeti vse potrebne ukrepe na podlagi tega enotnega pristopa.

66. Drugič, obveznost Splošnega sodišča, da za matično družbo uporabi zmanjšanje globe, za katero se je eventualno odločilo v zvezi s hčerinsko družbo, bi šla v smeri polne izvršitve sodbe, ki jo je Splošno sodišče izdalo glede hčerinske družbe. To je še toliko bolj pomembno, ker Komisija ni vedno pripravljena[30] v celoti sprejeti ukrepov, potrebnih zaradi zmanjšanja globe, sprejetega v zvezi s hčerinsko družbo. V nadaljevanju se bom vrnil k tej zadnji točki, ki je po mojem mnenju ključna za odgovor, ki ga je treba v tej zadevi dati na vprašanja, ki se postavljajo v okviru prvega in tretjega pritožbenega razloga.

29 — Sodišče je v sodbi Komisija/AssiDomän Kraft Products in drugi (C-310/97 P, EU:C:1999:407, točka 56) namreč ugotovilo, da člen 176 Pogodbe ES (postal člen 266 PDEU) ne pomeni, da mora Komisija na zahtevo zadevnih strani znova preučiti enake ali podobne odločbe, ki domnevno vsebujejo isto nepravilnost in so bile naslovljene na druge naslovnike, in ne na pritožnico.

30 — Tako je v obravnavani zadevi. Vendar pristopu, ki ga v tej zadevi zagovarja Komisija, nasprotuje pristop, uporabljen v drugih zadevah, v katerih Komisija, kot se zdi, v zvezi z zmanjšanjem globe, naložene družbi, čeprav ta v tožbi ni podala takega predloga, nasprotno trdi, da je Splošno sodišče poseglo v obveznosti, ki jih ima Komisija na podlagi člena 266, prvi odstavek, PDEU (glej zlasti sodbo Alliance One International/Komisija, C-679/11 P, EU:C:2013:606, točki 93 in 107).

67. Tretjič, ne sme se pozabiti, da ima Splošno sodišče v zvezi z zneski glob neomejeno pristojnost, v okviru katere ima načelo *ne ultra petita* precej bolj omejeno, celo obrobno vlogo, kot pa na področju nadzora zakonitosti. [31]

68. Splošno sodišče mora pri izvajanju te pristojnosti za ugotovitev ustreznosti zneska globe, ki se naloži, upoštevati vse pravne in dejanske elemente, ki so upoštevni na dan odločanja.

69. Ni mogoče izključiti, da je med temi elementi morebitno upoštevanje dejstva, da je odgovornost matične družbe v danem primeru povsem izvedena, in potrebnih ukrepov, ki jih je zato treba sprejeti v primeru zmanjšanja zneska globe, naložene hčerinski družbi. V tem okviru bi bilo sicer mogoče navesti, da je za to, da je treba zaradi takega zmanjšanja sprejeti potrebne ukrepe v zvezi z matično družbo (katere odgovornost je povsem izvedena iz odgovornosti njene hčerinske družbe), v povezavi z zahtevo po enakosti predmetov vzporednih tožb, ki ju vložita matična družba in njena hčerinska družba, značilna neka samodejnost in da to Splošnemu sodišču ne bi smelo povzročati nepremostljivih težav.

70. Vendar bi se ne glede na to, kako mikavno bi bilo naložiti tako obveznost Splošnemu sodišču, s tem lahko le delno odpravile nevšečnosti, nastale zaradi pogojev in negotovosti, ki so neizogibni del ukrepanja sodišča. Menim namreč, da ukrepanje sodišča v smislu, ki ga predlaga pritožnica, ne more biti edino ali glavno jamstvo za učinkovitost enotnega pristopa k pojmu podjetje in za neizogibne posledice za znesek globe, naložene matični družbi, kadar je njena odgovornost povsem izvedena iz odgovornosti njene hčerinske družbe.

71. Prvič – in čeprav bom moral opozoriti na to, kar je očitno – ukrepanje sodišča je lahko le naključno v smislu, da je vedno odvisno od predhodne vložitve tožbe ali več vzporednih tožb. Tako ni mogoče izključiti, da se v primeru, kot se obravnava v tej zadevi, matični družbi ne zdi smotrno ali pa da ne more vložiti tožbe zoper odločbo, s katero ji je solidarno z njeno hčerinsko družbo naložena globa zaradi kršitve pravil o konkurenci. V takem primeru in čeprav je bila matična družba predmet sporne odločbe le zaradi dejanj, ki jih je storila njena hčerinska družba, bi ji bila nujno odvzeta vsakršna možnost, da se v njeno korist uporabi zmanjšanje globe, za katero bi se Splošno sodišče eventualno odločilo v zvezi z navedeno hčerinsko družbo.

72. Drugič, tudi ob domnevi, da bi matična družba in hčerinska družba tako kot v tej zadevi vložili vzporedni tožbi, morata navedeni tožbi vseeno imeti enak predmet, vsaj kadar gre za izvajanje nadzora zakonitosti.

73. Tretjič – in to po mojem mnenju razkriva vse meje morebitne potrditve obveznosti ukrepanja sodišča – Splošno sodišče se mora tudi v okviru neomejene pristojnosti, da bi lahko za spremembo globe, naložene matični družbi, upoštevalo lastne ugotovitve glede hčerinske družbe, dejansko izreči (ali se izreči hkrati) o tožbi, ki jo je vložila hčerinska družba, ko odloča o tožbi, ki jo je vložila matična družba. Ni mogoče izključiti, da je zaradi procesnih odločitev in materialnopravnih zahtev vsake zadeve sodišče Unije že odločilo o tožbi, ki jo je vložila matična družba, ko mora odločiti o tožbi, ki jo je vložila hčerinska družba.

74. Zato sem trdno prepričan, da se mora doslednost rešitev, sprejetih v zvezi z matično družbo in njeno hčerinsko družbo v primeru, kot se obravnava v tej zadevi, zahtevati najprej od Komisije, ki mora na podlagi člena 266, prvi odstavek, PDEU sprejeti ukrepe, potrebne za izvršitev sodb. Ne glede na vse druge premisleke mora ta institucija sprejeti morebitne potrebne ukrepe v zvezi z matično družbo na podlagi sodbe, ki zadeva njeno hčerinsko družbo.

31 — Glej v tem smislu sklepne predloge generalnega pravobranilca P. Mengozzija v zadevi Komisija/Tomkins (C-286/11 P, EU:C:2012:499, točka 37) in sklepne predloge generalnega pravobranilca M. Poiaresa Madura v zadevi Groupe Danone/Komisija (C-3/06 P, EU:C:2006:720, točka 49).

75. Odločno je treba opozoriti, da mora Komisija sprejeti vse potrebne ukrepe v zvezi z matično družbo na podlagi ugotovitev in končne rešitve, izoblikovanih v okviru tožbe, ki jo je hčerinska družba vložila zoper odločbo, s katero je bila obema družbama solidarno naložena globa. Ta nujnost ne sme biti odvisna od preudarkov glede smotrnosti. Zlasti bi morala Komisija v vseh primerih, v katerih hčerinska družba doseže popolno ali delno odpravo globe, to uporabiti tudi v korist matične družbe. Opozarjam namreč, da v primeru, kot se obravnava v tej zadevi, in sicer ko je odgovornost matične družbe povsem izvedena iz dejanj, ki jih je storila njena hčerinska družba, dejstvo, da se za matično družbo ohrani globa, ki je višja od tiste, ki jo mora nazadnje plačati njena hčerinska družba, pomeni, da se naloži plačilo dela globe, ki nima nobene pravne podlage.

76. Z vidika vseh teh preudarkov bom natančneje preučil prvi in tretji pritožbeni razlog, podan v okviru te pritožbe.

b) Prvi pritožbeni razlog

77. Kar zadeva prvi pritožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev načela kontradiktornosti, menim, da je sicer mogoče izvesti neizogibne primerjave s sodbo Komisija/Tomkins (C-286/11 P, EU:C:2013:29), vendar je treba odgovor v vsakem primeru pripraviti drugače.

78. V navedeni zadevi se je namreč Splošnemu sodišču očitalo, da Komisiji ni dalo priložnosti, da sprejme stališče glede namere tega sodišča zmanjšati globo, naloženo družbi Tomkins plc, na podlagi tožbenih razlogov, ki jih je njena hčerinska družba navedla le v vzporedni zadevi, v kateri je bila izdana sodba Splošnega sodišča Pegler/Komisija.[32] Sodišče je zavrnilo ta pritožbeni razlog, ker je presodilo, da so očitki Komisije v zvezi z neupoštevanjem načela kontradiktornosti in pravice do poštenega sojenja utemeljeni s trdnim prepričanjem te institucije, da je povsem nemogoče, da bi matična družba, in sicer družba Tomkins plc, imela korist od skrajšanja obdobja kršitve, dosojenega njeni hčerinski družbi Pegler Ltd, ne da bi bila vložena povsem enaka tožba. Kot pojasnjuje Sodišče, pa „je to pod določenimi pogoji mogoče“ (C-286/11 P, EU:C:2013:29, točka 61).

79. V obravnavani zadevi pa nasprotno ni mogoče prezreti trditve, da se je z zmanjšanjem zneska globe, naložene hčerinski družbi, ne da bi se zmanjšal tudi znesek globe, naložene matični družbi, spremenila narava[33] odgovornosti matične družbe. Odgovornost matične družbe v obravnavani zadevi se namreč bodisi ne bi mogla več šteti za povsem izvedeno iz odgovornosti hčerinske družbe bodisi bi bila razlika med zneskom globe, naložene matični družbi, in zneskom globe, določene za njeno hčerinsko družbo, povsem brez pravne ali zakonske podlage.

80. Vseeno nisem prepričan, da je Splošno sodišče v sodnem postopku, v katerem je bila izdana izpodbijana sodba, kršilo načelo kontradiktornosti, ki predvsem pomeni, da stranke poznajo pravne in dejanske okoliščine, ki imajo odločilen vpliv na izid postopka, in da imajo možnost o njih kontradiktorno razpravljati,[34] ne glede na to, ali je sodišče te okoliščine obravnavalo po uradni dolžnosti ali ne.

81. Tudi ob domnevi, da je treba sprejeti trditev, v skladu s katero se je z izpodbijano sodbo v povezavi s sodbo, izdano isti dan v zadevi Total Raffinage Marketing/Komisija (T-566/08, EU:T:2013:423), spremenila narava odgovornosti pritožnice, se namreč za izpodbijano sodbo po mojem mnenju ne more šteti, da je problematična z vidika spoštovanja pravice do obrambe.

32 — T-386/06, EU:T:2011:115.

33 — Čeprav lahko besedilo pritožbenega razloga v nekaterih delih povzroča nekaj zmede, se pritožnica res sklicuje na spremembo narave odgovornosti, in ne le na povečanje njene odgovornosti.

34 — Glede novejše omembe te zahteve glej sodbo UUNT/National Lottery Commission (C-530/12 P, EU:C:2014:186, točka 54 in navedena sodna praksa).

82. Menim tudi, da pritožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev načela kontradiktornosti v obravnavani zadevi, očitno ni utemeljen ali da je celo brezpredmeten.

83. Pritožbeni razlog je brezpredmeten zato, ker se je narava odgovornosti eventualno spremenila ne zaradi izpodbijane sodbe, ampak zaradi povezanega učinka te sodbe in sodbe, izdane isti dan v zadevi Total Raffinage Marketing/Komisija (T-566/08, EU:T:2013:423).

84. Pritožbeni razlog vsekakor ni utemeljen, ker nikakor ni dokazano, da je Splošno sodišče izpodbijano sodbo izdalo, ne da bi strankam omogočilo, da razpravljajo o dejanski ali pravni okoliščini. Drugačna odločitev bi povzročila, da bi sodišče moralo sistematično pozvati pravni subjekt, naj se opredeli do morebitnega učinka odločitev, sprejetih v povezanih ali vzporednih zadevah.

85. Nazadnje, nesporno je, da morebitna kršitev procesne pravice, kot je spoštovanje načela kontradiktornosti, ki jo stori Splošno sodišče, ne more privesti do razveljavitve njegove sodbe, razen če se dokaže, da bi ta kršitev vplivala na rešitev spora.[35]

86. Po mojem mnenju v obravnavani zadevi take dokazanosti ni. Ni namreč dokazano, da bi bila rešitev spora neizogibno drugačna, če bi bila pritožnici dana priložnost dati izjavo, kot je predlagala.

c) Tretji pritožbeni razlog

87. Tudi tretji pritožbeni razlog ni nič bolj prepričljiv.

88. Kot sem navedel zgoraj, iz sodbe Komisija/Tomkins (C-286/11 P, EU:C:2013:29) ni mogoče sklepati, da je Splošno sodišče kakor koli napačno uporabilo pravo ali nepravilno izvajalo svojo neomejeno pristojnost, ko v obravnavani zadevi ni uskladilo zneska globe, naložene pritožnici, z zneskom globe, ki je bil nazadnje naložen njeni hčerinski družbi v zadevi, v kateri je bila izdana sodba Total Raffinage Marketing/Komisija (T-566/08, EU:T:2013:423).

89. Kar zadeva prvi del tega pritožbenega razloga, se mi utemeljitev pritožnice, ki v bistvu navaja, da je Splošno sodišče preseglo svoja pooblastila pri izvajanju neomejene pristojnosti, s tem ko je v tem okviru spremenilo naravo njene odgovornosti, ne zdi prepričljiva.

90. V skladu s tem, kar sem navedel v zvezi s prvim pritožbenim razlogom, je dovolj opozoriti, da je z vidika spremembe obsega odgovornosti morda vprašljivo zmanjšanje, sprejeto v vzporedni sodbi Total Raffinage Marketing/Komisija (T-566/08, EU:T:2013:423), ne pa izpodbijana sodba, obravnavana ločeno.

91. Drugi del se večinoma nanaša na spoznanja, ki jih je treba izpeljati iz sodbe Komisija/Tomkins (C-286/11 P, EU:C:2013:29).

92. Po mojem mnenju je znova nujno spomniti, da je Sodišče omenilo le možnost, da Splošno sodišče, ko matična družba in njena hčerinska družba izpodbijata globi z vzporednima tožbama, katerih predmet je enak, za matično družbo uporabi enako zmanjšanje globe, kot ga je odobrilo njeni hčerinski družbi. Sicer se mi zdi, da je to jasno razvidno iz besed, ki jih je uporabilo Sodišče, zlasti iz uporabe izrazov „mogoče“ in „možnost“ v točki 61 navedene sodbe. Čeprav je Sodišče odločilo, da neomejena pristojnost Sodišču omogoča, da znesek globe, naložene matični družbi, uskladi z zneskom, ki ga je določilo za hčerinsko družbo v okviru vzporedne tožbe, ki jo je vložila zadnjenavedena družba, nikakor ni določilo, da je to obveznost.

35 — Glej zlasti sodbo Gascogne Sack Deutschland/Komisija (C-40/12 P, EU:C:2013:768, točka 81 in navedena sodna praksa).

93. Iz zgoraj navedenih razlogov bi potrditev take obveznosti le delno odpravila nevšečnosti, nastale zaradi neuskladitve zneskov glob, naloženih matični družbi in njeni hčerinski družbi.

94. Vsekakor bi tudi ob domnevi, da se Sodišče odloči potrditi tako obveznost za Splošno sodišče, kar se mi nikakor ne zdi primerno glede na obveznost izvršitve, ki je naložena Komisiji na podlagi člena 266, prvi odstavek, PDEU, ta obveznost ukrepanja sodišča lahko veljala le pod nekaterimi pogoji.

95. Poleg obstoja vzporednih tožb, ki ju vložita hčerinska družba in njena matična družba, bi morali tožbi, kot jasno izhaja iz sodbe Komisija/Tomkins (C-286/11 P, EU:C:2013:29), imeti tudi *enak predmet*.

96. Čeprav Sodišče v tej sodbi ni jasno opredelilo mej tega pojma predmet, je mogoče njegovo vsebino kljub temu ugotoviti na podlagi dveh bistvenih elementov.

97. Po eni strani Sodišče ne zahteva enakosti tožbenih razlogov ali utemeljitve v podporo tem razlogom. Tak pristop bi bil preveč ozek in bi lahko vsak poskus uskladitve zneskov glob, za katerega bi se Splošno sodišče odločilo v okviru svoje neomejene pristojnosti, obsodil na neuspeh.

98. Po drugi strani ne more biti dovolj zahtevati, da imajo predlogi, ki jih predstavita hčerinska družba in matična družba, namen doseči enak rezultat, da bi se ugotovila enakost predmeta. Prav tako splošno izpodbijanje ustreznosti ali sorazmernosti globe z vidika meril glede trajanja in teže kršitve ne more privesti do ugotovitve, da je predmet enak.

99. V zvezi s tem se mi zdi, da je Sodišče potrdilo pristop, ki ga je Splošno sodišče uporabilo v zadevi Tomkins/Komisija (T-382/06, EU:T:2011:112), ko je razlikovalo med očitki v zvezi s trajanjem kršitve glede na to, ali se nanašajo na isti vidik ali ne. Splošno sodišče je namreč zneska glob uskladilo le v tem okviru. Zdi se, da je Sodišče je v točki 56 svoje sodbe potrdilo razlikovanje Splošnega sodišča, ko je presodilo, da tega ni mogoče kritizirati, ker v postopku, ki ga je začela družba Tomkins plc, ni hotelo upoštevati napake, ki jo je Komisija storila pri uporabi množitelja zaradi odvračilnega namena v zvezi z družbo Pegler Ltd. Sodišče je v tem okviru opozorilo, da je Splošno sodišče v točkah od 56 do 58 iste sodbe upoštevalo dejstvo, da se tožba družbe Tomkins plc ni nanašala na napako Komisije pri uporabi množitelja zaradi odvračilnega namena.

100. Če se vrnem k obravnavani zadevi, čeprav je res, da je poleg številnih tožbenih razlogov, ki so se nanašali na pripisovanje odgovornosti za kršitev pritožnici ta izpodbijala tudi določitev obdobja kršitve, tega ni storila s popolnoma enakega vidika kot družba Total France. Namreč, poleg ugotovitev, ki so se nanašale na njeno dejansko sodelovanje v nekaterih obdobjih, je družba Total France kritizirala tudi metodo, uporabljeno pri izračunu globe za določitev množitelja, ki je bil uporabljen za trajanje kršitve.

101. Prav zaradi očitka, ki se je nanašal na kršitev načel enakega obravnavanja in sorazmernosti pri uporabi metodologije, ki izhaja iz Smernic, pa je Splošno sodišče zmanjšalo znesek globe, naložene hčerinski družbi pritožnice.

102. Menim tudi, da ob domnevi, da je bilo Splošno sodišče dolžno upoštevati zmanjšanje globe, za katero se je odločilo v zvezi z družbo Total France, enakega zmanjšanja ni moglo uporabiti za globo, naloženo pritožnici. Tožba pritožnice se namreč ni nanašala na metodologijo, uporabljeno na podlagi trajanja, in v tej točki torej ni imela enakega predmeta kot tožba njene hčerinske družbe Total France.

103. Glede očitka, ki se nanaša na kršitev načela enakega obravnavanja, pa se postavlja tudi vprašanje, ali je Splošno sodišče moralo po uradni dolžnosti odobriti enako zmanjšanje globe, kot ga je odobrilo družbi Total France.

104. V zvezi s tem je dovolj spomniti, da izvajanje neomejene pristojnosti ni enako nadzoru po uradni dolžnosti ter da mora razen razlogov javnega reda, kot je neobstoj obrazložitve izpodbijane odločbe, ki jih mora sodišče preizkusiti po uradni dolžnosti, razloge zoper izpodbijano odločbo navesti pritožnica in predložiti dokaze v podporo tem razlogom.[36]

105. Ker pritožnica na prvi stopnji ni izpodbijala metodologije, uporabljene pri določitvi množitelja, ki se na podlagi trajanja kršitve uporablja za določitev zneska globe, po mojem mnenju v fazi pritožbe ne more trditi, da je bila pred Splošnim sodiščem obravnavana manj ugodno kot njena hčerinska družba.

106. Poleg tega, ker načelo enakega obravnavanja ni razlog javnega reda,[37] Splošno sodišče ni bilo pravno zavezano obravnavati nezakonitosti pri uporabi množitelja, tudi če je bilo na to opozorjeno v okviru vzporedne tožbe, ki jo je vložila družba Total France.

107. Ti preudarki veljajo tudi za očitek, ki se nanaša na domnevno kršitev načela sorazmernosti. Dejstvo, da mora Splošno sodišče izvajati neomejeno pristojnost pri upoštevanju zadnjenavedenega načela, ne pomeni, da mora obravnavati vsako trditev, ki se nanaša na možno kršitev navedenega načela.

108. Glede na vse navedeno menim, da je treba prvi in tretji pritožbeni razlog zavrniti.

B – *Drugi pritožbeni razlog: napačna uporaba prava v zvezi z obrazložitvijo izpodbijane sodbe*

109. Pritožnica trdi, da je Splošno sodišče storilo več „napak v zvezi z obrazložitvijo“ pri izvajanju nadzora zakonitosti in svoje neomejene pristojnosti.

1. Prvi del: napačna uporaba prava Splošnega sodišča v okviru nadzora zakonitosti, ker Komisije ni kaznovalo zaradi kršitve obveznosti obrazložitve

a) Trditve strank

110. Pritožnica navaja dva očitka.

111. Na prvem mestu meni, da je Splošno sodišče storilo napake pri nadzoru obrazložitve sporne odločbe glede trditev, katerih namen je bil ovreči domnevo odločilnega vpliva.

112. Po mnenju družbe Total je v obravnavani zadevi več elementov v skladu s spoznanji iz sodbe Elf Aquitaine/Komisija[38] zahtevalo temeljitejšo obrazložitev razlogov, iz katerih je Komisija menila, da predloženi elementi ne zadostujejo za ovrženje navedene domneve.

113. Prvič, sporna odločba naj ne bi sledila ustaljeni upravni praksi, ampak naj bi pomenila spremembo pristopa – poudarjeno v zadevi, v kateri je bila izdana sodba Elf Aquitaine/Komisija (C-521/09 P, EU:C:2011:620) – pri uporabi domneve odločilnega vpliva matičnih družb na njihove hčerinske družbe. Drugič, ta sprememba pristopa naj bi povzročila občutno različno obravnavanje pritožnice, ki je zahtevala posebno pozornost Komisije. Tretjič, poudariti naj bi bilo treba, da je v obravnavani

36 — Glej zlasti sodbe KME Germany in drugi/Komisija (C-272/09 P, EU:C:2011:810, točka 104); Chalkor/Komisija (C-386/10 P, EU:C:2011:815, točka 64) ter KME Germany in drugi/Komisija (C-389/10 P, EU:C:2011:816, točka 131).

37 — O tem priča dejstvo, da je bilo kot nov razlog zavrnjeno pred Sodiščem (glej sodbi Langnese-Iglo/Komisija, C-279/95 P, EU:C:1998:447, točke od 53 do 56, in The Dow Chemical Company/Komisija, C-179/12 P, EU:C:2013:605, točke od 80 do 83).

38 — C-521/09 P, EU:C:2011:620, točke od 150 do 165.

zadevi odgovornost pritožnice povsem izvedena iz odgovornosti njene hčerinske družbe, ki je edina neposredno sodelovala pri kršitvi. Četrtič, družba Total naj bi bila uradno opozorjena, šele ko je bilo poslano obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, kar bi potencialno lahko vplivalo na njeno pravico do obrambe.

114. Družba Total, ki se sklicuje na sodbo Elf Aquitaine/Komisija (C-521/09 P, EU:C:2011:620) (zlasti na točki 160 in 167 te sodbe), meni, da v nasprotju s trditvijo Splošnega sodišča v točki 123 izpodbijane sodbe Komisija ni preučila vseh dokazov, ki ji jih je predložila. Splošno sodišče naj ne bi kaznovalo popolnega neobstoja obrazložitve glede tega v sporni odločbi, kar pomeni bistveno kršitev postopka. Po mnenju pritožnice se v izpodbijani sodbi pojavlja zmeda (glej med drugim točki 74 in 146 izpodbijane sodbe) med, na eni strani, možnostjo Komisije, da v primeru, ko je matična družba stoodstotna lastnica hčerinske družbe, domneva o obstoju gospodarske enote med njima, ter, na drugi strani, legitimno možnostjo družbe, ki želi ovreči tako domnevo, da predloži vsak element, s katerim bi lahko dokazala, da zadevni družbi ne sestavljata take enote.

115. Na drugem mestu, družba Total meni, da je Splošno sodišče, s tem ko je s svojim razlogovanjem nadomestilo razlogovanje Komisije, namesto da bi kaznovalo sporno odločbo zaradi neobstoja obrazložitve, prekoračilo meje nadzora zakonitosti, ki ga izvaja, kar bi moralo nujno privesti do razveljavitve izpodbijane sodbe. To naj bi veljalo zlasti za obrazložitev odgovora na trditve, ki so se nanašale na finančno samostojnost družbe Total Raffinage Marketing (T-566/08, EU:T:2013:423) (zlasti točki 89 in 90 izpodbijane sodbe), neobveščanje matične družbe o dejavnosti na trgu od hčerinske družbe (točka 95 izpodbijane sodbe), neobstoj navodil, ki bi jih matična družba dala pritožnici (točka 99 izpodbijane sodbe), in nazadnje neobstoj prekrivanja uslužbencev v vodstvenih organih matične družbe in njene hčerinske družbe (točke od 75 do 80 izpodbijane sodbe).

116. Komisija predlaga zavrnitev teh očitkov, ki jih šteje za nedopustne in vsekakor za neutemeljene.

b) Presoja

i) Dopustnost

117. Najprej se je treba izreči o dopustnosti tega dela.

118. Kot je ugotovila Komisija, se lahko upravičeno vprašamo, ali želi pritožnica, s tem ko prvič postavlja vprašanje obrazložitve – kot bistvene postopkovne zahteve – sporne odločbe, spremeniti predmet spora, o katerem je odločalo Splošno sodišče.

119. Očitno je namreč, da so se točke izpodbijane sodbe, izpostavljene v okviru drugega pritožbenega razloga v tem postopku,[39] ki so odgovor na trditve, predstavljene v drugem delu četrtega tožbenega razloga, podanega pred Splošnim sodiščem, nanašale predvsem na to, ali je Komisija storila očitno napako pri presoji elementov, predloženih za ovrženje domneve odločilnega vpliva.

120. Pritožnica je sicer poudarila, da se očitki, ki jih navaja v okviru tega pritožbenega razloga, nanašajo na „popoln neobstoj obrazložitve“ sporne odločbe, ki bi ga Splošno sodišče moralo obravnavati po uradni dolžnosti.

39 — Točke od 88 do 93 in od 94 do 96 izpodbijane sodbe.

121. V zvezi s tem ni sporno, da sodišče neupoštevanje obveznosti obrazložitve aktov, ki jih sprejmejo institucije, ki se zahteva v členu 296 PDEU in šteje za bistveno postopkovno zahtevo, *lahko* obravnava po uradni dolžnosti. Ta možnost logično izhaja iz tega, da mora sodišče, ki odloča o sporu, za dejansko izvedbo nadzora poznati razlogovanje avtorja akta. Tako ni sporno, da je temeljni namen obveznosti obrazložitve posamične odločbe omogočiti sodni nadzor. [40]

122. Vprašanje, ali *mora* neobstoj obrazložitve obravnavati po uradni dolžnosti v vseh primerih, je precej bolj občutljivo in v posebnih okoliščinah obravnavane zadeve je treba nanj odgovoriti nikalno.

123. Po mojem mnenju mora biti sodišču, kadar odloča o utemeljenosti presoje v izpodbijanem aktu – v obravnavanem primeru presoje, ki zadeva preučitev elementov, predloženih za ovrženje domneve odločilnega vpliva pritožnice na njeno hčerinsko družbo – za izvedbo nadzora nujno omogočeno, da razume vsebino odločbe in razlogovanje, ki mu je sledil avtor akta. Povedano drugače, preučitev utemeljenosti presoj Komisije nujno zahteva preverjanje, tudi implicitno, zadostnosti obrazložitve sporne odločbe.

124. Zato se popolnoma strinjam s stališčem Komisije, da Splošno sodišče ne more biti dolžno po uradni dolžnosti preveriti obrazložitev sporne odločbe glede vidikov, ki niso bili omenjeni pred njim. Sicer pa je Sodišče tako odločilo pred kratkim, ko je v okviru pritožbe zavrnilo dva pritožbena razloga, ki sta se nanašala na obrazložitev sporne odločbe in tako kot v tej zadevi nista bila izrecno predstavljena na prvi stopnji. [41]

125. Okoliščine v tej zadevi se tako razlikujejo od okoliščin v zadevi, v kateri je bila izdana sodba Elf Aquitaine/Komisija (C-521/09 P, EU:C:2011:620) in v kateri je bilo vprašanje obrazložitve zavrnitve trditev, ki jih je pritožnica navedla za ovrženje domneve odločilnega vpliva, predstavljeno na prvi stopnji. [42]

126. V obravnavani zadevi je treba ugotoviti, da je pritožnica svoje trditve oprla na sámo uporabo domneve odločilnega vpliva na hčerinsko družbo Total France, ki se ji je očitalo, in na elemente, zaradi katerih naj bi Komisija morala ovreči navedeno domnevo. Kritizirane točke izpodbijane sodbe se torej nanašajo na utemeljenost presoj Komisije in morebitno nezadostnost obrazložitve sporne odločbe z vidika upoštevanja bistvenih postopkovnih zahtev.

127. Menim tudi, da je treba prvi del pritožbenega razloga v celoti zavreči kot nedopusten.

128. Zdi se mi namreč težko predstavljivo grajati Splošno sodišče, ker ni obravnavalo vprašanja, ki mu ni bilo neposredno predloženo. Drugačen sklep bi po mojem mnenju pomenil neupoštevanje vodilnih postopkovnih načel, ker bi sodišču nalagal nesorazmerno obveznost, ki bi temeljila na želji nekako „nadomestiti“ uporabo domneve vpliva matičnih družb na njihove hčerinske družbe, to je uporabo, ki jo je Sodišče potrdilo. K temu se bom vrnil v nadaljevanju.

129. Če se Sodišče ne bi strinjalo s tem sklepom, je treba obravnavati vsebinsko vprašanje, ali Splošno sodišče ni upoštevalo spoznanj iz navedene sodbe Elf Aquitaine/Komisija.

40 — Glej zlasti sodbo Elf Aquitaine/Komisija (C-521/09 P, EU:C:2011:620, točka 148 in navedena sodna praksa).

41 — Glej sodbo Gascogne Sack Deutschland/Komisija (C-40/12 P, EU:C:2013:768, točke od 46 do 55 in od 61 do 64).

42 — Glej točko 9 te sodbe, v kateri je omenjena preučitev Splošnega sodišča glede drugega tožbenega razloga, ki je bil predstavljen pred njim in se je nanašal na nezadostno obrazložitev.

ii) Obseg obveznosti obrazložitve na podlagi sodbe Elf Aquitaine/Komisija (C-521/09 P)

130. Zdi se, da pritožnica namiguje, da se vprašanje obravnavanja obrazložitve aktov institucij po uradni dolžnosti postavlja z novega vidika in s posebno ostrino, kar zadeva odločbe Komisije, v katerih ta uporablja domnevo odločilnega vpliva. Če pogledamo spoznanja iz sodbe Elf Aquitaine/Komisija (C-521/09 P, EU:C:2011:620), naj bi Sodišče namreč med drugim poudarilo, da je skupaj z obveznostjo Komisije, da so v sporni odločbi „natančno navedeni“ razlogi, iz katerih je menila, da elementi, ki jih je predložila matična družba pritožnica, niso zadostovali za ovrženje domneve, ki je bila uporabljena v tej odločbi, Splošno sodišče moralo nameniti *posebno pozornost* vprašanju, ali je Komisija izpolnila to obveznost (točka 167 sodbe).

131. Naj spomnim, da je Sodišče v sodbi Elf Aquitaine/Komisija (C-521/09 P, EU:C:2011:620) med drugim poudarilo, da ker gre za odločbo Komisije, ki glede nekaterih naslovnikov temelji izključno na domnevi dejanskega odločilnega vpliva, je treba ugotoviti, da mora Komisija v vsakem primeru – sicer postane ta domneva dejansko neizpodbojna – tem naslovnikom ustrezno predstaviti, zakaj elementi dejanskega stanja in pravni elementi, ki so se uveljavljali, niso zadostovali za ovrženje navedene domneve. Dolžnost Komisije, da v zvezi s tem obrazloži svoje odločbe, je zlasti posledica izpodbojnosti navedene domneve, za ovrženje katere morajo zadevne osebe predložiti dokaz, ki se nanaša na gospodarske, organizacijske in pravne povezave med zadevnimi družbami (točka 153 iste sodbe).

132. Sodišče je v tem okviru pojasnilo, da se Komisiji sicer ni treba nujno opredeliti do vseh argumentov, ki jih zadevne stranke navedejo pred njo, vendar bi moralo Splošno sodišče *glede na vse okoliščine obravnavanega primera* nameniti posebno pozornost vprašanju, ali so v sporni odločbi natančno navedeni razlogi, iz katerih je Komisija menila, da elementi, ki jih je predložila pritožnica, niso zadostovali za ovrženje domneve, ki je bila uporabljena v tej odločbi (točki 161 in 167 sodbe).

133. Poleg zgoraj omenjenega dejstva, da je bilo pred Splošnim sodiščem postavljeno vprašanje obrazložitve dela odločbe Komisije v zvezi z uporabo domneve odločilnega vpliva in trditvami za ovrženje te domneve, je Sodišče, kot se mi zdi, hotelo poudariti posebne okoliščine, in po mojem mnenju ne potrditi kakršno koli večjo obveznost obrazložitve ter hkrati od Splošnega sodišča zahtevati, naj temu nameni posebno pozornost.

134. Zdi se mi, da je to precej jasno razvidno iz izrazov, ki jih je uporabilo Sodišče, ki je – potem ko je spomnilo na ustaljeno sodno prakso glede obrazložitve posamičnih aktov[43] in zlasti na pravilo, v skladu s katerim je treba zahtevo po obrazložitvi prilagoditi vsakemu primeru posebej – navedlo posebnosti zadevnega primera.

135. Najprej, Sodišče je ugotovilo, da so le v eni točki obrazložitve sporne odločbe v tej zadevi dejansko navedeni razlogi, iz katerih je Komisija zavrnila trditve pritožnice glede domnevne samostojnosti njene hčerinske družbe.[44]

136. Dalje, za navedeno zadevo je bilo po mnenju Sodišča značilno, da se je pristop glede pritožnice spremenil – kar se ni izpodbijalo v okviru pritožbenega postopka – med odločbo o organskih peroksidih[45] in sporno odločbo v navedeni zadevi.[46]

43 — Glej sodbo Elf Aquitaine/Komisija (C-521/09 P, EU:C:2011:620, točke od 144 do 155).

44 — *Ibidem* (točka 168).

45 — Odločba Komisije C(2003) 4570 final z dne 10. decembra 2003 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 [ES] in člena 53 Sporazuma EGP (zadeva COMP/E-2/37.857 – Organski peroksidi) (UL 2005, L 110, str. 44).

46 — In sicer Odločbo Komisije C(2004) 4876 final z dne 19. januarja 2005 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 [ES] in člena 53 Sporazuma EGP (zadeva COMP/E-1/37.773 – AMCA) (glej sodbo Elf Aquitaine/Komisija, EU:C:2011:620, točke od 163 do 167).

137. V skladu s to sodbo je Sodišče sicer le zaradi „posebnih okoliščin“ nazadnje sklenilo, da je Splošno sodišče s tem, da je ugotovilo, da je sporna odločba skladna s členom 253 ES, in ni ugotovilo, da je sporna odločba nezadostno obrazložena glede globe, ki je bila naložena pritožnici, napačno uporabilo pravo.[47]

138. V obravnavani zadevi se mi ne zdi, da se spoznanja iz te sodbe niso upoštevala.

139. Na prvem mestu, zdi se mi, da je treba tako besedilo odločbe Komisije kot posebne okoliščine, ki so privedle do njenega sprejetja – kot je Komisija zelo pravilno omenila – razlikovati od tistih, v katerih je bila izdana sodba Elf Aquitaine/Komisija (C-521/09 P, EU:C:2011:620). Nesporno gre za odločbo Komisije, ki vsebuje obrazložitev, ki je zelo zgoščena[48] in gotovo manj dvoumna kot obrazložitev, ki je bila predmet navedene zadeve.

140. Na drugem mestu, dvomljivo je, da se je Komisija oddaljila od svoje upravne prakse, ko je sprejela sporno odločbo v obravnavani zadevi. Za to prakso je namreč značilna določena konvencionalnost pri uporabi domneve dejanskega vpliva, ugotovljenega v odnosih med matičnimi družbami in njihovimi hčerinskimi družbami, ki so v njihovi stoodstotni lasti. Zdi se mi namreč, da je Komisija uporabljala to domnevo in da je bila ta uporaba potrjena v sodni praksi Sodišča[49] precej pred sprejetjem sporne odločbe.

141. Iz vsega navedenega izhaja, da utemeljitve, ki se nanaša na domnevno neupoštevanje obveznosti obrazložitve, kot je bila pojasnjena v navedeni sodbi Elf Aquitaine/Komisija, po mojem mnenju ni mogoče upoštevati.

142. Nikakor nisem prepričan, da je Splošno sodišče storilo kakršno koli napako pri „analizi obrazložitve“ sporne odločbe. Zdi se mi namreč, da je Splošno sodišče ustrezno upoštevalo vse elemente, ki jih je pritožnica predložila, da bi izpodbila in ovrgla domnevo odločilnega vpliva v tem okviru,[50] in da se je to sodišče prepričalo, da je Komisija res preučila elemente, ki so ji bili predloženi v odgovoru na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah. Na to kažejo obsežni preudarki, ki jih je Splošno sodišče namenilo preučitvi trditev, ki jih je v zvezi s tem predstavila pritožnica ter se nanašajo na neobstoj prekrivanja vodstva pritožnice in vodstva družbe Total France (točke od 75 do 81), domnevno samostojno določanje poslovne strategije družbe Total France (točke od 82 do 87), domnevno finančno samostojnost družbe Total France in majhen delež prodaje parafinskih voskov v njenem prometu (točke od 88 do 93), na to, da družba Total France pritožnice ni obveščala o svoji dejavnosti na trgu (točke od 94 do 96), ter to, da družba Total France ni bila odvisna od navodil pritožnice in je ravnala v svojem imenu in za svoj račun (točke od 97 do 100).

143. V nasprotju s tem, kar namiguje pritožnica, menim, da navedeni preudarki ne razkrivajo nobene zmede med možnostjo uporabe domneve odločilnega vpliva, kot izhaja iz sodne prakse, in legitimno možnostjo vsake družbe, da predloži elemente za ovrženje navedene domneve.

144. Nazadnje me očitek, da naj bi Splošno sodišče zlasti v točkah 89, 90, 95, 98 in 99 s svojo presojo nadomestilo pomanjkljivo presojo Komisije, prav tako ne prepriča.

47 — Glej sodbo Elf Aquitaine/Komisija (C-521/09 P, EU:C:2011:620, točka 170).

48 — Presoja v zvezi s podjetjem, odgovornim za kršitev, je, kar zadeva pritožnico, predstavljena v dobrih dvajsetih točkah (točke od 574 do 586 obrazložitve sporne odločbe).

49 — Glej zlasti sodbo Akzo Nobel in drugi/Komisija (C-97/08 P, EU:C:2009:536, točke od 58 do 63 in navedena sodna praksa).

50 — Glej preučitev četrtega tožbenega razloga v točkah od 67 do 102 izpodbijane sodbe.

145. Poleg tega, da se nekateri odlomki nanašajo na ugotovitve zaradi celovitosti,[51] katerih ovrženje ne bi moglo povzročiti razveljavitve sodbe,[52] dejstva, da je Splošno sodišče v odlomkih sodbe, ki zadevajo drugi del četrtega tožbenega razloga, povzelo nekatere ugotovitve, ki jih je predstavila Komisija, in jih kritično analiziralo na podlagi razprave med strankama, ni mogoče enačiti s poskusom nadomestiti obrazložitev.

146. Zato predlagam, naj se prvi del drugega pritožbenega razloga zavrže kot nedopusten in vsekakor zavrne kot neutemeljen.

2. Drugi del: neobstoj obrazložitve Splošnega sodišča v okviru njegovega reformatoričnega pooblastila

a) Trditve strank

147. Pritožnica graja Splošno sodišče, ker v zvezi z njo ni preverilo ustreznosti obrazložitve zneska globe tako z vidika teže kot z vidika trajanja kršitve, čeprav je to storilo v sodbi Total Raffinage Marketing/Komisija (T-566/08, EU:T:2013:423). Po mnenju družbe Total je Splošno sodišče dvakrat napačno uporabilo pravo: prvič, ni neodvisno in po uradni dolžnosti preverilo ustreznosti globe, ki ji je bila naložena, in, drugič, napačno je obrazložilo svojo presojo, ker se je v točki 224 izpodbijane sodbe omejilo le na navedbo, da je znesek globe ustrezen „glede na vse okoliščine zadeve“.

148. Komisija predlaga zavrnitev tega dela.

b) Presoja

149. Drugi del drugega pritožbenega razloga ima po mojem mnenju dva vidika. Prvi je tesno povezan z vprašanji, postavljenimi v okviru prvega pritožbenega razloga, saj vsebuje primerjavo z zneskom globe, upoštevanim v sodbi Total Raffinage Marketing/Komisija (T-566/08, EU:T:2013:423). Drugi vidik ima širši namen ugotoviti neobrazložitev ustreznosti globe, ki je bila naložena pritožnici.

150. Glede prvega vidika napotujem na zgoraj predstavljene ugotovitve. Namreč, ne le da Splošno sodišče ni dolžno uskladiti zneska globe, naložene pritožnici, z zneskom globe, ki je bil nazadnje določen za njeno hčerinsko družbo, tudi kritike glede trajanja kršitve, ki jih je pritožnica navedla pred Splošnim sodiščem, se niso nanašale na isti vidik, kot ga je sankcioniralo Splošno sodišče, in torej niso imele „enakega predmeta“.

151. Glede drugega vidika ne verjamem, da točke izpodbijane sodbe, ki jih je pritožnica posebej omenila (točke od 214 do 219 in 224), vsebujejo kakršno koli napako pri presoji ali pomanjkljivo obrazložitev, naj so ugotovitve Splošnega sodišča še tako splošne ali kratke.

152. V obravnavani zadevi je treba spomniti, da je Splošno sodišče v zvezi s tožbenimi razlogi, podanimi v utemeljitev predloga za spremembo,[53] ugotovilo naslednje.

153. Najprej, zavrnilo je osmi tožbeni razlog, katerega namen je bil doseči odpravo globe, ki je bila naložena pritožnici, in ki se je nanašal na kršitev Smernic iz leta 2006 in nesorazmernost zneska globe. Razlogovanje Splošnega sodišča v odgovor na ta tožbeni razlog[54] ne vsebuje nobene dvoumnosti in se poleg tega v okviru te pritožbe nikakor ne izpodbija.

51 — To velja za točki 80 in 99 izpodbijane sodbe.

52 — Glej zlasti sodbo Komisija/Deutsche Post (C-399/08 P, EU:C:2010:481, točka 75 in navedena sodna praksa).

53 — Glej točke od 191 do 224 izpodbijane sodbe.

54 — *Ibidem* (točke od 193 do 204).

154. Dalje, na podlagi obrazložitve, ki je po mojem mnenju zadostna,[55] je zavrnilo celotno utemeljitev pritožnice, predstavljeno v okviru devetega tožbenega razloga, katerega namen je bil doseči znatno zmanjšanje zneska globe ter ki se je nanašal na domnevno napačno določitev teže in trajanja zatrjevanih praks in tudi na kršitev pravice do obrambe.

155. Poleg tega, čeprav je Splošno sodišče v zvezi z očitkom, ki se je nanašal na nezadostno obrazložitev neupoštevanja neobstoja učinkov spornih praks na upoštevni trg, navedlo, da preučitev obrazložitve spada v okvir nadzora zakonitosti sporne odločbe, ki ga izvaja na podlagi člena 230 ES,[56] pritožnici vseeno ni odreklo odgovora na njene trditve, kot so bile predstavljene v tožbi na prvi stopnji.[57]

156. Te ugotovitve po mojem mnenju veljajo tudi za trditve, navedene za izpodbijanje sklepov Komisije glede trajanja kršitve (glej točke od 215 do 219 izpodbijane sodbe).

157. Nazadnje, ne morem se strinjati z utemeljitvijo, ki izhaja iz tega, da naj bi sklep v točki 224 izpodbijane sodbe, v skladu s katerim je bil znesek globe, naložene pritožnici, ustrezen „glede na vse okoliščine zadeve“, ki naj bi bil posebno nejasen in splošen, dokazoval, da Splošno sodišče ni izvedlo neomejenega sodnega nadzora, ki ga je dolžno izvesti.

158. Poleg tega, da pritožnica ne navaja, da sklep, do katerega je prišlo Splošno sodišče v točki 224 izpodbijane sodbe, sledi preučitvi vseh tožbenih razlogov, navedenih v utemeljitev predlogu za spremembo, tudi ne navaja, v zvezi s katerimi vidiki, ki so bili posebej omenjeni med postopkom, naj razlogovanje Splošnega sodišča ne bi bilo obrazloženo.

159. Ob domnevi, da pritožnica v resnici graja nadzor Splošnega sodišča glede ustreznosti globe, ki ji je bila naložena, ne navaja, kateri elementi bi se po njenem mnenju morali upoštevati pri izvajanju neomejene pristojnosti. Od Splošnega sodišča pri izvajanju navedene pristojnosti ni mogoče zahtevati, da s svojo presojo nadomesti presojo Komisije, ko po uradni dolžnosti preuči druge očitke, ki so eventualno lahko podani zoper izpodbijane dele sporne odločbe.[58]

160. Iz vseh teh razlogov predlagam, naj se drugi pritožbeni razlog zavrne v celoti.

C – *Četrti, peti in šesti pritožbeni razlog: odprava ali sprememba zneska globe*

161. Pritožnica s četrtim pritožbenim razlogom Sodišču podredno predlaga, naj glede na preudarke, predstavljene predvsem v okviru tretjega pritožbenega razloga, v celoti uporabi svoje reformatorično pooblastilo ter odpravi ali zmanjša znesek globe, naložen družbi Total, ob upoštevanju vseh pravnih okoliščin zadeve.

162. Pritožnica s petim pritožbenim razlogom Sodišču še bolj podredno predlaga, naj – tudi če ne razveljavi izpodbijane sodbe – ugotovi, da je Splošno sodišče napačno uporabilo svoje reformatorično pooblastilo, in globo, naloženo družbi Total, zmanjša na raven globe, naložene njeni hčerinski družbi na podlagi sodbe Total Raffinage Marketing/Komisija (T-566/08, EU:T:2013:423), oziroma naj znesek globe zmanjša za 2.704.158 EUR.

55 — *Ibidem* (točke od 208 do 220 ter 222 in 223).

56 — Glej točko 212, prvi stavek, izpodbijane sodbe.

57 — Glej točko 212, tretji stavek, izpodbijane sodbe.

58 — Glej v tem smislu sodbo Siemens in drugi/Komisija (C-239/11 P, C-489/11 P in C-498/11 P, EU:C:2013:866, točka 340).

163. Pritožnica s šestim in zadnjim pritožbenim razlogom, navedenim zelo podredno, v vsakem primeru Sodišču predlaga, naj osnovni znesek globe, ki ji je bil naložen, uskladi z zneskom, ki bi bil za njeno hčerinsko družbo Total France določen bodisi – v primeru pritožbe, ki bi jo vložila hčerinska družba – s sodbo Sodišča, izdano na podlagi te pritožbe, če meni, da stanje postopka dovoljuje, da odloči o zadevi, bodisi s sodbo Splošnega sodišča, če bi mu Sodišče zadevo vrnilo v razsojanje. Iz istih razlogov družba Total meni, da mora morebitna odprava globe, naložene njeni hčerinski družbi, nujno povzročiti tudi odpravo globe, ki je bila naložena njej.

164. Ker je treba prve tri pritožbene razloge zavrniti, je treba četrti, ki je odvisen od morebitne ugoditve enemu izmed prvih treh in zlasti tretjemu pritožbenemu razlogu, po mojem mnenju prav tako zavrniti.

165. Poleg tega zadošča spomniti, da Sodišče pri odločanju o pravnih vprašanjih v okviru pritožb zaradi pravičnosti s svojo presojo ne sme nadomestiti presoje Splošnega sodišča, ki je v okviru neomejene pristojnosti odločalo v zvezi z zneskom globe, izrečene podjetjem zaradi kršitve prava Unije. [59]

166. Omeniti pa je treba, da je Splošno sodišče že odločalo o predlogu za zmanjšanje zneska globe, naložene pritožnici, in da je po preučitvi njenih trditev in izvajanju neomejene pristojnosti odločilo, da te trditve ne upravičujejo takega zmanjšanja.

167. Ugotoviti je treba še, ali je v obravnavani zadevi primerno, da Sodišče uskladi znesek globe, naložene pritožnici, z zmanjšanim zneskom, naloženim hčerinski družbi v vzporedni zadevi Total Marketing Services/Komisija (C-634/13 P), v kateri postopek še poteka pred Sodiščem (glej moje sklepne predloge s tega dne, točke od 103 do 112).

168. V tej zadevi namreč predlagam, naj se sodba Splošnega sodišča delno razveljavi in zato znesek globe, naložene tej hčerinski družbi, zmanjša na 116.364.588 EUR, ker je Splošno sodišče nepravilno potrdilo presojo, v skladu s katero je družba Total France pri kartelu glede parafinskih voskov sodelovala še po tehničnem sestanku 11. in 12. maja 2004.

169. Tako se postavlja vprašanje, ali je v tej zadevi primerno upoštevati navedeno zmanjšanje v zvezi s pritožnico, in to v skladu z možnostjo, ki jo ponuja sodba Komisija/Tomkins (C-286/11 P, EU:C:2013:29).

170. Prav glede tega vidika je treba namreč ugotoviti, da je pritožnica na prvi stopnji – po zgledu hčerinske družbe Total France – v okviru prvega dela devetega tožbenega razloga trdila, da je Komisija glede zadnjenavedene družbe kot datum konca sodelovanja pri kršitvi v zvezi s parafinskimi voski nepravilno upoštevala 28. april 2005. [60]

171. Za tožbi, ki sta ju pri Splošnem sodišču v zadevah, v katerih sta bili izdani sodbi Total/Komisija (T-548/08, EU:T:2013:434) in Total Raffinage Marketing/Komisija (T-566/08, EU:T:2013:423), vložili pritožnica in njena hčerinska družba Total France, je torej v zvezi s tem značilna enakost predmetov v smislu sodbe Komisija/Tomkins (C-286/11 P, EU:C:2013:29).

172. V teh okoliščinah je sodišče Unije v skladu s sodno prakso, ki izhaja iz te sodbe, pooblaščeno, da ukrepa neposredno na podlagi dodatnega zmanjšanja globe, katerega upoštevanje se mu predlaga v zvezi s hčerinsko družbo pritožnice v vzporedni zadevi Total Marketing Services/Komisija (C-634/13 P), v kateri postopek še poteka pred Sodiščem.

59 — Glej zlasti sodbo E.ON Energie/Komisija (C-89/11 P, EU:C:2012:738, točka 125 in navedena sodna praksa).

60 — Glej v zvezi s tem točko 215 izpodbijane sodbe.

173. Nasprotno pa sodišče Unije nikakor ne sme sámo uskladiti zneska globe, naložene pritožnici, s prvim zmanjšanjem globe, ki ga je določilo Splošno sodišče, in sicer tistim zmanjšanjem, s katerim se je kaznovala kršitev načel sorazmernosti in enakega obravnavanja pri upoštevanju trajanja sodelovanja družbe Total France pri kršitvi (glej točko 13 teh sklepnih predlogov).

174. Skratka, čeprav lahko Sodišče v okoliščinah zadeve neposredno upošteva zmanjšanje, ki ga predlagam v navedeni vzporedni zadevi Total Marketing Services/Komisija za hčerinsko družbo Total France, pa nasprotno ne more neposredno upoštevati zmanjšanja, ki ga je Splošno sodišče določilo v zadevi, v kateri je bila izdana sodba Total Raffinage Marketing/Komisija (T-566/08, EU:T:2013:423).

175. Lahko bi se zdelo zelo umetno, če bi Sodišče v teh okoliščinah sámo uskladilo globi. Sodišče namreč ni pooblaščeno upoštevati prvo zmanjšanje globe (to je tisto, za katero se je odločilo Splošno sodišče), ampak lahko upošteva le drugo, če bi se Sodišče strinjalo z mojimi predlogi v zadevi Total Marketing Services/Komisija (C-634/13 P), v kateri postopek še poteka pred njim. Zdi se mi, da to dejansko stanje ponazarja vse meje ukrepanja sodišča.

176. To pa ne spremeni dejstva, da je treba odločno opozoriti – kot sem navedel zgoraj – da mora predvsem Komisija sprejeti potrebne ukrepe na podlagi sodbe, ki bo izdana, v skladu s členom 266, prvi odstavek, PDEU. To pomeni, da Komisija od pritožnice nikakor ne more zahtevati zneska globe, ki je višji od zneska, ki ga bo morala nazadnje plačati njena hčerinska družba Total France v skladu s sodbo, s katero se bo končal postopek v vzporedni zadevi Total Marketing Services/Komisija (C-634/13 P), ki še poteka pred Sodiščem.

177. Ob tem edinem pridržku menim, da zadnjih treh pritožbenih razlogov ni mogoče sprejeti.

VI – **Predlog**

178. Glede na navedeno Sodišču predlagam, naj odloči tako:

1. Tožba se zavrne.

2. Družbi Total SA se naloži plačilo stroškov.